

Inatsisartunut ilaasortaq Suka Frederiksen
Siumut
-/Maani

§ 37 naapertorlugu apeqqut nr. 59-imut, kommunit kattussuuneqarnerat sioqqullugu kingornalu kommunit naatsorsueqqissaarnikkut innuttaasullu katitigaanerik kisitsisit pingaernerit pillugit apeqqummut akissut.

Brevdato: 14-03-2016
Sags nr.2016-4149
Dok. nr. 2249047

Asasara Suka Frederiksen,

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu kommunit aaqqsuuteqqinneqarnerat sioqqullugu kingornalu kommunit kisitsisaataasa pingaernerit suliarineqarnerat pillugu apeqqummik saqqummiussivutit.

Matumani paasissutissat annertuut katersorneqarput, oqartussaasullu assigiinngitsut arlallit suleqataapput. Ataani apeqqutinut akissutini, akissutini tamani oqartussaasut sorliit pineqartuni tamani suliarinninnermut akisussaasuusimanerat takuneqarsinnaassaaq.

**Apeqqut 1:
Kommunit kattussuuneqarnerat sioqqullugu illoqarfikkuutaartumik immikkoortiterlugit pisortat pigisaanni suliffeqarfiit qanoq amerlatigippat?**

Akissut:

Apeqqutippit akineqarnissaannut Siulersuisunut allatseqarfik suliffeqarfinnut namminersorlutik oqartussanit pigineqartunit paasissutissanik piniarpoq. Taakku akissutaat tulliuttuni takuneqarsinnaapput.

Tele allappoq:

“Kommunit kattussuutsinneqarnerat TELE-POST-ip Kalaallit Nunaanni piffinni assigiinngitsuni immikkoortumini inuttaliinermik allanngortitsineranik nassataqanngilaq. Sulisunik sipaarniarsinnaanerit taamaallaat niuernikkut ingerlatsineranut attuumatillugu eqqarsaatersuuteqarnernik patsiseqartarput.”

Air Greenland allappoq:

“Apeqqutinut marlunnut akissut assigiippoq, Air Greenlandimi illoqarfinni assigiinngitsuni sulisorisaat kommunit kattussuutsinneqarnerisa kingunerannik allannguuteqangillat.”

Royal Greenland allappoq:

Apeqqut 1-imi 2-milu naatsorsuinerni ilaatinneqanngillat:

- Kilisaatini inuttat. 2007/08 ukioq kaajallallugu suliffiit 149. 2014/15 ukioq kaajallallugu suliffiit 146,5.
- Nunaqarfinni tunitsivinni sulisut.
- Nuummi allaffissornermi sulisut.

Paamiuni raajanik tunisassiortoqarunnaarnera paasissutissiissutigineqassaaq, tamanna ukiut arlallit matuma siorna unitsinneqarpoq.

Ukiumi naatsorsuusiorfiusumi 2007/08-mi ukioq naallugu suliffinnik (inuup ataatsip ukiumi ilivitsumi sulinera) qanoq amerlatigisunik peqarnerput aallaavigineqarpoq (nalunaaquttap akunnermusiallit qaammammusiallillu katillugit):

- Narsaq - 26
- Paamiut - 106
- Nuuk - 27
- Maniitsoq - 0
- Sisimiut - 171
- Kangaatsiaq - 17
- Qeqertarsuaq - 18
- Qasigiannugit - 81
- Ilulissat - 191
- Uummannaq - 37
- Upernavik - 0

Katillugit: 674”

KNI allappoq:

“Kommunip kommuninik kattussuutsitsinerup kingorna suliffeqarfimmik ingerlatsinermini toqqammavigisimasaanik allangortitsinngilaq, taamaammallu nunap immikkoortuini sulisut katitigaanerat annertunerusumik allanguuteqanngilaq.”

Royal Arctic Line allappoq:

”Royal Arctic Linep ulloq 19. februar 2016-imi nunami sulisuinik, illoqarfikkaarlugit kommunikkaarlugillu agguarlugit nalunaarsukkat.

Sermersooq Kommune

Nuuk	169
Paamiut	8
Tasiilaq	4
Katillugit	181
Kujalleq Kommune	
Qaqortoq	12
Narsaq	9
Nanortalik	6
Katillugit	27
Qeqqata Kommune	
Sisimiut	30
Maniitsoq	10
Katillugit	40
Qaasuitsup Kommune	
Asiaat	23
Ilulissat	10
Qasigiannugit	7
Upernavik	4
Uummannaq	4
Katillugit	48

Kisitsisit sulisukinnerup nalaani kisitsisinik ersersitsipput. Piffissaq sulisukiffiusoq

decembarip qiteqqunneranit maj/juuni tikillugu atuuttarpoq, tamannalu ingammik illoqarfinni avannarlerni sikusartuni annertunerusumik atugaasarluni. Piffissaq sulisukiffiusoq Nuummi atuuttanngilaq, tassani umiarsuit atlantikoq ikaarlugu angalasut tamakkiisumik sulisunik pisariaqartitsisarnerat patsisaavoq. Kommunit kattussuutsinerit kingunerisaannik umiarsualivinni sulisut amerlassutsikkut allanngunngillat. ”

Visit Greenland allappoq:

”Kommunit kattussuutsinernerat Takornariartitsinermit Siunnersuisooqatigiit sulisuisa amerlassusaannut sumiinnerannulluunniit kinguneqaateqarsimangilaq.

2005-mit 2010-mut suliffeqarfik Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisooqatigiit A/S-imik (GTE) ateqarpoq.

2008-mi kommunit kattussuunnissaat sioqqullugu GTE Nuup Kommuniani (Nuup illoqarfiani) 13-inik sulisoqarpoq, Københavnilu nittarsaassivimmi sisamanik sulisoqarluni.

2010-mi kommunit kattussuunnerisa kingorna GTE Kommuneqarfik Sermersuumi (Nuup illoqarfiani) 13-inik sulisoqarpoq, Københavnilu nittarsaavimmi pingasunik sulisoqarluni.

Suliffeqarfik 2011-mi nunatsinni inuussutissarsiornermik siuarsaanermik aaqqissuusseqqinnermut atatillugu suliffeqarfinnut Greenland Businessimut Visit Greenlandimullu aggulunneqarpoq.

Januaarip aallaqqaataat 2016 aallarnerfigalugu Visit Greenland arfineq marlunnik aalajangersimasunik sulisoqarpoq pisortaqaatigiit, praktikertoq ataaseq ilinniarnemillu nalaani ikiortitut sulisut sisamat Nuup illoqarfiani (Kommuneqarfik Sermersuumi), Københavnilu aalajangersimasumik atorfillit pingasut ilanngullugit.”

Sikuki allappoq:

Sikuki Nuuk Harbour a/s kommunit kattussuutsinernerata naammassereernerani pilersinneqarpoq, taamaammallu tamanna sioqqullugu suliffiit piunngillat.”

Nunaoil allappoq:

NUNAOIL A/S 2009 sioqqullugu: Nuuk kommune, 6 medarbejdere, kommunini allani sulisoqanngilaq”

INI allappoq:

”2008/2009-mi suliffiit illoqarfinnut agguarlugit:

Illoqarfik:	Ult. 2008:	Marts 2009:
Nanortalik	4	3
Qaqortoq	9	8
Narsaq	4	2
Paamiut	4	4
Nuuk	43	40
Maniitsoq	10	9
Sisimiut	80	77
Kangerlussuaq	1	1

Kangaatsiaq	2	1
Aasiaat	9	7
Qasigiannugit	3	3
Ilulissat	20	20
Qeqertarsuaq	1	1
Uummannaq	2	2
Upernavik	2	2
Qaanaaq	1	1
Tasiilaq	2	2
	197	183

Kujalliup ulloq 1. januar 2009 aallarnerfigalugu nammineq inissiaatimi aqunneqarnerat tiguua.

Illoqarfimmik nutarsaanermik suliniut pillugu isumaqatigiissut 311208-p kingorna sivitsorneqanngilaq”

Great Greenland allappoq:

”Kattussuutsitsineq sioqqullugu sulisut 50-it missaanniipput.

Kattussuutsitsinerup kingorna sulisut 41-t missaanniipput.

Ullumikkut 34-35 missaannik sulisoqarpugut.

Kommuninik kattussuutsitsinerit sulisut allanguutaannut toqqaannartumik ataqatigiiffeqannginnera oqaatigissallugu pingaaruteqarpoq.”

Greenland Oil Spill Response allappoq:

”Suliffeqarfiup 2012-imi aatsaat pilersinneqarnera pissutigalugu, 2009 sioqqullugu sulisoqanngilaq.

Kingorna Nuummi sulisut 2,5. Taassuma saniatigut Aasianni ilaannakortumik nammineq piumassutsimik sulisut 8 kiisalu Nuummi ilaannakortumik nammineq piumassutsimik sulisut”

Illuut allappoq:

”Illuut A/S-ip pisortaqatigiivi Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalackersuisoqarfimmit atukkiussaapput. Taamaammallu piffissaq tamakkerlugu inuk ataaseq Illuut A/S-p pisortaqatigiivinut attuumassuteqartoq Nuummi najugaqartuuvoq.”

Greenland Holding allappoq:

”Greenland Holding 2009 sioqqullugu ataatsimik sulisoqarlutik ullumikkullu marlunnik sulisoqarlutik allapput.”

Apeqquut 2:

Kommunit kattussuutinneqarnerisa kingorna illoqarfikkuutaartumik allattorsimaffilerlugit pisortat pigisaanni suliffeqarfiit qanoq amerlatigippat?

Akissut:

Apeqquummut akissutissatut Siulersuisunut allatseqarfik suliffeqarfissuarnut namminersorlutik oqartussanit pigineqartunut paasissutissanik piniarpoq. Taakku akissutaat tulliuttumi atuarneqarsinnaapput:

Tele allappoq:

Apeqquut 1-imut akissut takuuk.

Air Greenland allappoq:

“Air Greenlandip illoqarfinni assigiinngitsuni sulisui kommunit kattussuunnerisa kingunerisaannik allannguuteqarsimannngimmata, apeqquutinut marlunnut taakkununga akissut assinguvoq.”

Royal Greenland allappoq:

“2014/2015-imi naatsorsuutini ukioq kaajallallugu suliffiit (nalunaaquttap akunnermusiallit qaammammusiallillu katillugit) qanoq amerlatigisut piginerivut aallaavigineqarpoq:

- Narsaq - 8
- Paamiut - 56
- Nuuk - 35
- Maniitsoq - 110
- Sisimiut - 112
- Kangaatsiaq - 24
- Qeqertarsuaq - 16
- Qasigianguit - 102
- Ilulissat - 107
- Uummannaq - 60
- Upernavik - 28

Katillugit: 658”

KNI allappoq:

Apeqquut 1-imut akissut takuuk.

Royal Arctic Line allappoq:

Apeqquut 1-imut akissut takuuk

Visit Greenland allappoq:

Apeqquut 1-imut akissut takuuk.

Sikuki allappoq:

”Sikuki Nuuk Harbour a/s kommunit kattussuutinneqarnerata kingorna pilersinneqarpoq. Ullumikkullu Nuummi sulisut sanaartorneq ulluinnarnilu ingerlatsineq isumagivaat.”

Nunaoil allappoq:

" NUNAOIL A/S 2016: Kommuneqarfik Sermersooq, sulisut arfinillit. Kommunini allani sulisoqanngilaq"

INI allappoq:

Apequt 1-imut akissut takuuk.

Great Greenland allappoq:

Apequt 1-imut akissut takuuk.

Greenland Oil Spill Response allappoq:

Apequt 1-imut akissut takuuk.

Illuut allappoq:

Apequt 1-imut akissut takuuk.

Greenland Holding allappoq:

Apequt 1-imut akissut takuuk.

Apequt 3:

Kommunit kattassuutinneqarneri sioqqullugu illoqarfiit ataasiakkaarlugit takussutissalerlugit suliffiit qanoq amerlatigippat?

Akissut:

Apeqummut akissutitut Naatsorsueqqissaartarfiup paasissutissat tulliuttut suliarai.

Kommunit kattussuutsinneqarnerat sioqqullugu kingornalu suliffiit

	Amerlassutsit			Uuttuut 2008=100		
	2008	2009	2014	2008	2009	2014
Nuna tamarmi	22337	22309	22045	100%	100%	99%
Nanortalik	545	549	489	100%	101%	90%
Qaqortoq	1549	1540	1396	100%	99%	90%
Narsaq	675	641	579	100%	95%	86%
Paamiut	737	671	593	100%	91%	80%
						108
Nuuk	7962	8119	8593	100%	102%	%
Maniitsoq	1214	1233	1165	100%	102%	96%
Sisimiut	2731	2687	2617	100%	98%	96%
Kangaatsiaq	239	213	200	100%	89%	84%
Asiaat	1303	1316	1294	100%	101%	99%
						103
Qasigiannuguit	551	561	567	100%	102%	%
Ilulissat	2181	2111	2046	100%	97%	94%
Qeqertarsuaq	399	381	366	100%	95%	92%
Uummannaq	636	631	581	100%	99%	91%
Upernavik	546	587	484	100%	108%	89%
Qaanaaq	235	221	223	100%	94%	95%
						111
Tasiilaq	647	666	721	100%	103%	%
Ittoqqortoormiit	152	173	132	100%	114%	87%

Kisitsit illoqarfinneersuinnaapput, nunaqarfiit ilaatinneqanngillat.

Kommunit kattussuutsinneqarnerat sioqqullugu kingornalu, Paamiuni suliffillit 7373-nit 671-inut ikileriaateqarneraapput, Ittoqqortoormiinili kisitsit 152-imit 173-inut qaffariaateqarneraapput.

Apeqqut 4:

Kommunit kattussuutinneqarneri sioqqullugu illoqarfiit ataasiakkaarlugit takussutissalerlugit suliffiit qanoq amerlatigippat?

Akissut:

Apeqqutip akissutaanut Naatsorsueqqissaartarfiup apeqqut nr. 3-p akissutaa innersuussutigaa.

Apeqqut 5:

Kommunit kattussuutinneqarneri sioqqullugu illoqarfiit ataasiakkaarlugit takussutissalerlugit innuttaasut qanoq amerlatigippat?

Akissut:

Naatsorsueqqissaartarfiup apeqqummut akissutissatut paasissutissat makku katersorpai:

Takussutissiaq 1. Illoqarfinni innuttat 2008, 2009 aamma 2016

	2008	2009	2016	2008/2009	2008/2016
	Amerlassutsit			Allannguutit	
Nuna tamakkerlugu	47.103	47.026	48.140	-0,2%	2,2%
Nanortalik	1.445	1.430	1.264	-1,0%	-12,5%
Qaqortoq	3.262	3.305	3.089	1,3%	-5,3%
Narsaq	1.668	1.627	1.492	-2,5%	-10,6%
Paamiut	1.715	1.679	1.429	-2,1%	-16,7%
Nuuk	15.084	15.105	17.316	0,1%	14,8%
Maniitsoq	2.771	2.741	2.567	-1,1%	-7,4%
Sisimiut	5.397	5.497	5.539	1,9%	2,6%
Kangaatsiaq	654	631	536	-3,5%	-18,0%
Aasiaat	2.853	2.947	3.134	3,3%	9,8%
Qasigiannugit	1.124	1.142	1.115	1,6%	-0,8%
Ilulissat	4.584	4.528	4.442	-1,2%	-3,1%
Qeqertarsuaq	979	925	847	-5,5%	-13,5%
Uummannaq	1.351	1.296	1.242	-4,1%	-8,1%
Upernavik	1.183	1.157	1.099	-2,2%	-7,1%
Qaanaaq	631	645	630	2,2%	-0,2%
Tasiilaq	1.893	1.893	2.018	0,0%	6,6%
Ittoqqortoormiit	509	478	381	-6,1%	-25,1%

Issuaavik: Statistikbanken, Innuttaasut BEXST3.

2008-mit 2016-imut illoqarfinni inuit amerlassusaasa ineriartornerisa, 2,2 procentimik amerleriarnerat takutippaa. Illoqarfinni ataasiakkaani ineriartorneq qiviaraanni, taakku amerliartornerit ikiliartornerilluunniit assigiinngitsorujussuunerat takutippaat. Kujataani avannaanilu ilaatigullu tunumi ikileriartoqarpoq, akerlianilli nunatta qeqqani amerliartoqarluni. Nuummi Sisimiunilu 2008/2016 14,8 2,6 procentimillu amerliartoqarpoq, akerlianilli Nanortalimmi Ilulissanilu 12,5 aamma 3,1 procentimik ikileriartoqarluni.

Tunumi Tasiilami 6,6 procentimik amerliartoqarpoq, Ittoqqortoormiinilu ikileriaat 25 procentimit annertuneruvoq.

Apeqquut 6:

Kommunit kattussuutinneqarnerisa kingorna illoqarfiit ataasiakkaarlugit takussutissalerlugit innuttaasut qanoq amerlatigippat?

Akissut:

Apeqquutip akissutaanut Naatsorsueqqissaartarfiup apeqquut nr. 5-p akissutaa innersuussutigaa.

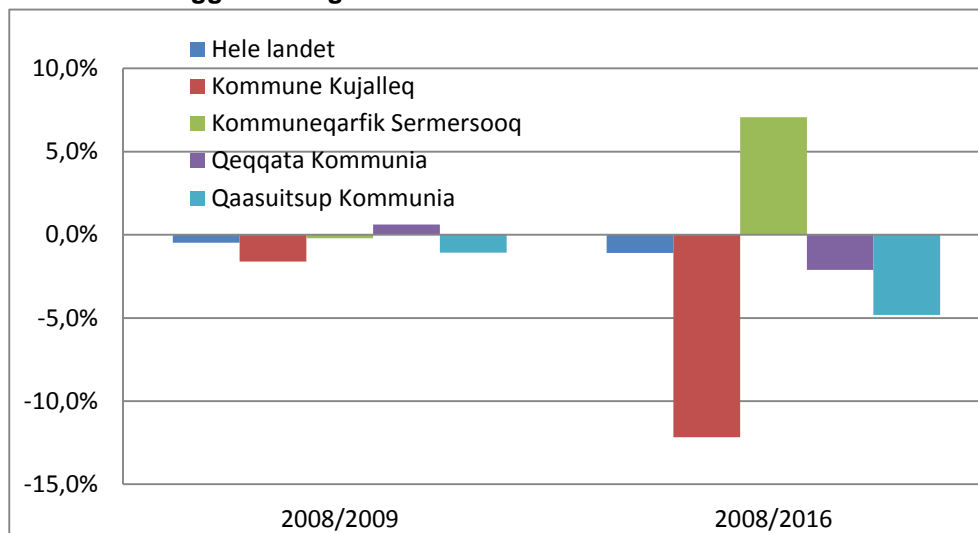
Apeqquut 6a:

Kommunini sisamaasuni procentinngorlugit innuttaasut amerlassusaat qanoq isikkoqarpat (ikiliartorfiit/amerliartorfiit), kattunneq sioqqullugu kingoqqullugulu?

Akissut:

Apeqqummut akissutissatut Naatsorsueqqissaartarfiup takussutissiaq ataaniittoq suliaraa. Innuttaasut ineriartornerisa sanillersuunnerisa 2008/2009-mi Qeqqata Kommunian kisiat eqqaassanngikkaanni, kommunini tamani innuttaasut ikileriartut takuneqarsinnaavoq. 2008/2016-imi Kommune Kujallerimi innuttaasut 12 procentinik ikileriartut, Qaasuitsullu Kommuniani 5 procentinik ikileriarlutik, akerlianilli Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasut 7 procentinik amerleriarput.

Titartagaq 1. 2008-mit 2016-imut innuttaasut amerlassutsimikkut ineriartornerat, kommuninut agguataarlugu

Issuaaffik: Statistikbanken, Innuttaasut BEXST2.

Apeqquut 7:

Utoqqaat +65 ukiullit illoqarfinni sumiiffinni qanoq agguataaqallutik najugaqarpat (kommunit kattunneri sioqqullugu kingoqqullugulu)?

Akissut:

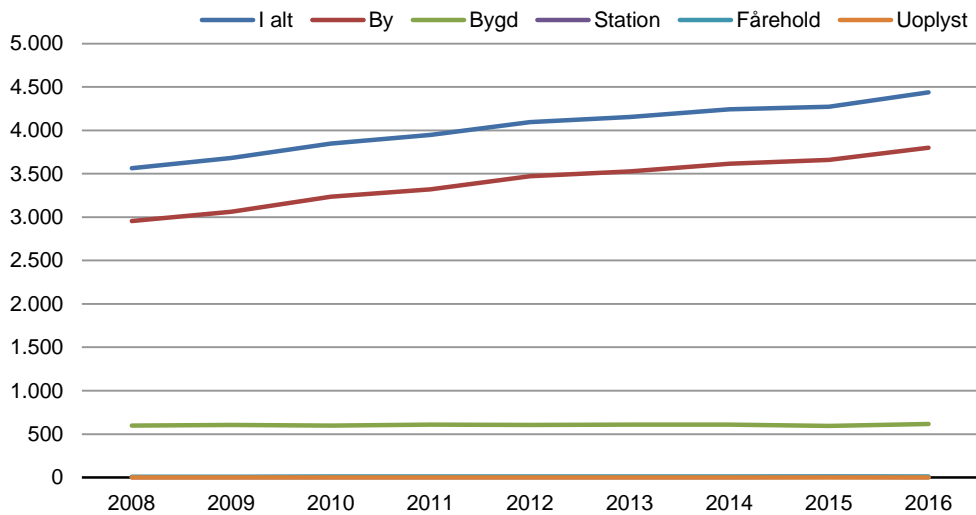
Apeqqummut akissutitut Naatsorsueqqissaartarfiup takussutissiat uku suliarai.

Takussutissiaq 2. 2008-mit 2016-imut utoqqaat 65-inik taakkulu sinnerlugit ukiullit amerlassusaat najugaqarfiinut agguarlugit

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Katillugit	3.564	3.680	3.847	3.947	4.095	4.153	4.242	4.271	4.437
Illoqarfik	2.956	3.062	3.235	3.321	3.471	3.527	3.616	3.658	3.801
Nunaqarfik	598	605	597	608	607	609	608	593	617
Station	3	3	3	4	4	4	4	7	6
Savaateqarfiit	7	9	10	12	12	12	12	13	13
Taaneqanngitsut	0	1	2	2	1	1	2	0	0

Issuaaffik: Statistikbanken, Innuttaasut BEXST3.

Titartagaq 2. 2008-mit 2016-imut utoqqaat 65-inik taakkulu sinnerlugit ukiullit amerlassusaat najugaqarfiinut agguarlugit

Utoqqaat 65-inik taakkulu sinnerlugit ukiullit amerlassutsimikkut ineriartornerat takussutissaq 3-mi titartakkamilu 3-mi takutinneqarput. Taakku 2008-mi 3.000-it missaanniissinnarlutik, 2016-imi 4.400-nik amerlatigilerat takuneqarsinnaavoq. Utoqqaat amerliartornerat ingammik illoqarfinni ersippoq, nunaqarfinilu kisitsisit 2008-mit 2016-imut nikerianningjavipput.

Apequt 8:

Kommunit kattussuutinneqarnerat sioqqullugu kingoqqullugulu illoqarfiit ataasiakkarlugit allaffissornikkut aningaasartuutai qanoq annertutigippat?

Akissut:

Aaqqissuusseqqinnerup nalilersuiffiqineqarneranut atatillugu naatsorsukkat innersuussutigineqarput – nalilersuineq taanna Naalakkersuisut nittartakkakut qupperneraniippoq.

Allaffissornikkut aningaasartuutit illoqarfikkuutaartumik nalunaarsorneqarneq ajorput, taamaammallu naatsorsukkat kommunikkaartumik suliarineqarput.

<http://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Indenrigsafdeling/GL/Konference%202015/Aaqqissuusseqqinnermut%20nalilersuineq%20nalunaarutigineqarnera.pdf>

Kommunit allaffissornikkut aningaasartuutaat kisitsisinngorlutik annertuseriarput. Inuiaqatigiinni akit akissarsiallu ineriartornerat annertuseriaatip annersaanut patsisaavoq. Kommunit aaqqissuusseqqinnerup kingorna suliasaqarfinnik arlalinnik tigusippat, tamannalu allaffissornikkut aningaasartuuteqarnerulernermik aamma kinguneqarsimasorinarpoq.

Nalileeqqinnermi takussutissaq 190-imi kommunit aningaasartuutigisaanni allaffissornermut aningaasat atorneqartartut aaqqissuusseqqinnerup kingorna apparitartut takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 17090: Kommunimi allaffissornermut kommunit aningaasartuutaat (immikkoortoq pingaarneq 11) kommuneq tamarmiusumik aningaasaqarneranut naleqqiullugu naatsorsorneri, 2008-2013, akit ingerlaavartut

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kujalleq	11,6 %	9,6 %	8,7 %	9,3 %	8,7 %	10,2 %
Qeqqata	13,8 %	13,8 %	13,3 %	13,1 %	12,6 %	12,8 %
Sermersooq	10,6 %	12,1 %	11,1 %	11,0 %	10,2 %	10,8 %
Qaasuitsup	10,3 %	10,6 %	11,2 %	10,8 %	10,5 %	9,9 %
Agguaqatigiisillugu	11,6 %	11,5 %	11,1 %	11,0 %	10,5 %	10,9 %

Pissarsivik: Kommunit naatsorsuutaat.

Allaffissornermut aningaasartuutit taamaalillutik qaffariaateqarput, taakkuli isumagisassat annertuseriarnerannut/kommunit ataatsimut aningaasartuutaannut sanilliullutik taamaangillat.

**Apequt 8a:
Annikillisimappat?**

Akissut:

Siulia innersuussutigineqarpoq.

**Apequt 8b:
Taamaaginnarpat?**

Akissut:

Siulia innersuussutigineqarpoq.

**Apequt 8c:
Aningaasartuutit annertunerulersimappat? (Tutsuiginartunik paasissutissiisoqarnissaa kissaatigineqarpoq).**

Akissut:

Siulia innersuussutigineqarpoq.

**Apequt 9:
Kommunit kattussuutinneqarnerisa kingorna sumiiffinni allaffissornermut eqiterutitsinertigut suliffiit qanoq amerlatigisut nuutsinneqarpat (illoqarfik sorlarniit illoqarfiit sorlernut)?**

Akissut:

Taakku naatsorsorneri pigineqangillat. Taakku suliarineqarsinnaanerat ilimagineqartariaqanngilaq, suliffiimmi nuunneqartut, assersuutigalugu atorfiit atorunnaarsinneqarlutillu pilersinneqartarnerisigut kiisalu inuttaleqqinnginneqarnerisigut pisarput. Suliffeqarfiit nuunneqartut aaqjissuussaanikkut nalimmassaanernit allanit immikkoortinnissaat ajornassaaq.

Sipaaruteqarnissaaq kattussuunnernut toqqammavinnut ilaammat, kommunini isumagisassat katersornissaat pissusissamisoorpoq.

Apequt 9a:

Eqiterutsitsineq illoqarfinnut qimanneqartunut qanoq sunniuteqarpa?

Akissut:

Kommunit kattussuutsinneqarnerisa kingunerisaannik suliffiit katersornerannut naatsorsuusiortoqarsinnaanngilaq. Illoqarfinni suliffinnut sunniisunik ineriartornerit allat – ass. aalisarnermi - aamma pipput. Suliffissaqartitsinnginneq piffinni inuiaqatigiinnut immikkut pitsaanngitsumik sunniuteqartarput.

Sapinngisamik amerlanerpaat pisortat suliffeqarfiini atorfeqarnissaat anguniagarineqanngilaq, suliffeqarfinni namminersortuni suliffiit amerlisarnissaat Naalakkersuisut kissaatigaat.

Ineriartornerup ilorraap tungaanut ingerlanerata malitsigisaanik, ukiuni kingullerni suliffissaaleqisutut nalunaarsukkat appariornerat ilanngullugu oqaatigineqassaaq.

Apequt 10:

Kommunit kattussuutsinneqarneri sioqqullugu kingoqqullugulu sutigut pitsanngoriartitsisoqarpa?

Akissut:

Aaqqissuuseqqinnerup nalilerneqarnera, immikkoortunik arlalinnik misissuisoq innersuussutigineqarpoq.

Sullissinerit assigiissarneqarnerannut tunngatillugu naliliinermi ima inerniliisoqarpoq:

Sullissinerup qaffasissusaanik tulluusaanerit assigiiaarnerusumik sullissinissap qaffasissusaattut paasineqarsinnaavoq. Nalilersuinerup takutippaa, sullissinerup qaffasissusia tulluusaarneqarsimasoq sulissivinni arlaqartuni kisiannili allani taamaagani. Kisiannili aamma immikkoortoqarluini, kisitsisit pigineqartut tunngavilersuinatigut eqqortumik inerniliinissamat.

Nalilersuinerup ersersippaa immikkoortortani ulluinnarnilu paaqqutarinniffinni akigitinneqartartut kommunit nutaangorsaneranni tulluusaarneqarsimasut. Taamaalilluni innuttaasut kommuneni tamani sullissineri assigiimmik akiliuteqartarlutik. Kommunilli akunnerminni aningaasartuutitigut akileeqataassutigineqartartugullu nikingasorujussuupput.

Nalilersuinerup takutippaa, sulissussineri aningaasartuutit eqqarsaatigalugit assiinngitsorujussuusut immikkoortortat ukua eqqarsaatigalugit; atuarfeqarfimmi, angerlarsimaffimmi ikiuinerni, inunnik isumaginnittoqarfiup- utoqqarnullu kiffartuussiviini peqqussutit malillugit aaliangersagaareersut sanaitigut ersersinneqarpoq, kommunit tamarmiusut assigiinngiiaartumik tapiissutinik isertitanik ikaarsaariarnermi tunniunneqartartut assigiinngitsumik atorneqartarsimasut (utoqqalinersialinnut, siusinaarluni soraarnerussialinnut kiisalu pisortat ikiorsissutaannut tunngasut). Kiisalu isertitaasimasut tunngavigalugit akiliuteqarani ulluinnarni paaqqinnittarfiup atorneqarneratigut.

Nalilersuinerup takutippaa aningaasartuutit qaffasissusaat kiffartuussinerup iluani assigiinngiiaartut; atuarfeqarnikkut, ikiorteqarnikkut, utoqqaarnik illoqarnikkut- paakkutarialinnik angerlarsimaffeqarnikkut kiisalu ataatsimoorussamik utoqqarnik angerlarsimaffeqarnikkut. Assigiinngissutit peqquteqarput kiffartuussinerup neqeroorutaasup qaffasissusaannik kiisalu kiffartuussinerup qaffasissusaannik tulluusaarinerit amigaataanerat. Assigiinngissutaasulli aamma patsiseqarsinnaapput illoqarfinni nu-naqarfinnilu assigiinngitsunik killigititaasunik atugaqartitsinerit, assersuutigalugu innuttaasut inuuniarnermikkut atugaannik inuuneqarnikkut, ilinniarsimasunik sulisoqalernissamat periarfissanik pilerisaa-nerit kiisalu annertuumik ingerlatsineri pitsaaqutinik periarfissat anguniarnerini.

Aaqqissuusseqqinnermut nalilersuineri imm. 3.1.1.-imit tigulaagaq

Innuttaasunut sullissivinnut tunngatillugu naliliinermi ima inerniliisoqarpoq:

Kommunit kattunneqarnerisa kingorna kommunit 4-sut tamarmik aaliangersimavaat illoqarfinni sullissivinnik pilersitsisoqarnissaa. Ataatsimoorussamillu kommunet kiffartuussivinnik saaffiginnittarfiliornikkut anguniagarisimavaat, tassalu pisarneq malillugu suliassanik isumaginnittoqartillugu sapinngisamik saaffiginnittarfinni pilertorneqarsinnaanera, kiisalu pisortat qarasaasiakkut aqutsinerup pitsanngorsaanerat, kiffartuussinerup pitsanngoriaatigisaanik kinguneqartussaq, suli annertunerusumik kommunini sullissinermut atorneqartassalluni.

Innuttaasunik sullissiviit pilersinnerisigut pitsaanerusumik periarfissaqalersimavoq sulianut atatillugu ilisimasanik ineriartortitsinnaaneq innuttaasunut kiffartuussinermut atatillugu. Kommuneni isiginiarneqarsimavoq innuttaasunik kiffartuussivinnik pilersinneqarnerat kiisalu aaliangersussallugu suliassat ataatsimoorussamik suliarineqartut sorliit immikkoortortaqaqarfinnut tunniunneqarnissaat, taamatutt-aarlu piffissami kingullermi aatsaat isiginiarneqarnerulersimallutik annertuunik ingerlatsinermi pitsaaqutissatut piukkunnaatillit, suliassanik tigusinermi allannortiterinerit nassatarisinnaasaat. Taamaattumik suliassanik naammassiniaasarerit massakkumut akikinnerulersimannigilaq.

Aaqqissuusseqqinnermut nalilersuinerimi imm. 3.1.2.-imit tigulaagaq

Sipaarutitut tunngatillugu tunngatillugu naliliinermi ima inerniliisoqarpoq:

Aaqqissuusseqqinnerup nassatarivaa kommunit amerlassusaasa ikilisinneqarnerat, taamaalilluni kommunit 18-iusunit sisamaannangortinneqarneri. Siunertaavoq immikkoortortanik annertusaanissaq, suliassanik annertunerusunik kivitsisinnaasunik kiisalu annertunerusunik ingerlatsinermi pitsaaqutinik periarfissanik annertusaanissap. Aaqqissuusseqqinnerup nassatarivaa suliassanik Namminersorlutik Oqartussaniit kommuningortunut annerulertunut nuussinerit. Siunertaavoq ilaatigut aningaasaleeriaatsip kiisalu aalajangigassatut oqartussaaffiit katiterneqarnissaat, taassumalu nassatariumaagassaraa pitsaanerusumik suliassanik naammassisaqarsinnaanermik.

Aaqqissuusseqqinneq suliassaqaqarfinnullu nuussinerit sipaarutissanik nassataqartitsinngillat, kisiannili immikkoortortanut suliniutaasut nukittorsarneqarput. Tamanna pissuteqarpoq politikikkut pingaarnersiunerit kiisalu ataatsimut isigalugu pitsaaqutinik kivitsisinnaaneq. BDO-p nalilerpaa aningaasaqarnikkut pitsaaquteqassasoq immikkoortortanik allanik eqikkaanikkut.

Tamatumuunali pisariaqartinneqassalluni allaffissornikkut ingerlatsinerup eqikkaanertigut aaqqissugaanerup pitsaanerulersinneqarnera. Allaffissornikkut sipaarutissanik angusaqartoqarsimannigilaq, naak Isumaliutissiisummi tamanna naatsorsuutaasimagaluartut saqqummiunneqarsimagaluartoq. Akerlianik kommunini allaffissornikkut aningaasartuutaasimasut piffissamik 2008-miit 2013-imut qaffassimapput.

Kommunit allaffissornikkut aningaasartuutigisartagaasa tamakkiisut affaat piffissami tassani annikilleriarsimapput. Allaffissornikkut aqutsinerup qaffakkiartorsimanniginnera takussutissaqarsinnaavoq, kommunit ilaatigut allaffissornermut tunngasunut pitsaanerulersimanerat, kommunit allaffissornikkut sanarfineqarnerat suliassanik oqartussaaffinni nuussinnginnermi imal. allaffissornerup ingerlanneqarnera suli Namminersorlutik Oqartussamiinnera pissutaasinnaalluni.

Aaqqissuusseqqinnermut nalilersuinerimi imm. 3.1.3.-imit tigulaagaq

Apequt 11:

Kommunini atorfeqartitaasut nunaqavissut qanoq amerlatigippat kommunit kattussuutinneqarneri sioqqullugu kingoqqullugulu?

Akissut:

Apeqqutip akissutissaanut Inuusutissarsionermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalackersuisoqarfik Naatsorseqqissaartarfimmut paasissutissanik ukuninnga pissarsivoq: 2008-mi kommunini sulisut 6380-iupput, taakkunannga 93 procenti Kalaallit Nunaanni inunngorsimasuupput. Piffissami 2008-mit 2014-imut kommunini sulisut annikitsumik ikileriarput, taamaattoq nunaqavissut amerleriarlutik. Procentinngorlugu sulisut Danmarkimi inunngorsimasut ikileriarneraapput. Takussutissiaq tulluuttoq takuuk.

Kommunini sulisut inunngorfii aallaavigalugit agguarlugit takussutissiivik, 2008-2014

	Ukioq	Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut	Danmarkimi inunngorsimasut *	Nunani avannarlerni inunngorsimasut	EU-p sinnerani inunngorsimasut	Allani inunngorsimasut	Sulisut katillugit
Kommunini sulisut	2008	5.958	403	8	6	5	6.380
	2009	6.160	402	7	2	9	6.580
	2010	6.140	394	8	4	9	6.555
	2011	5.933	383	9	4	14	6.343
	2012	5.989	388	9	4	14	6.404
	2013	6.160	356	9	5	13	6.543
	2014	5.861	325	10	2	9	6.208

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Randi Vestergaard Evaldsen